

Zielony skarb Cieszyna - cieszynianka wiosenna

Data publikacji: 17.04.2017 16:15

Ciesz oko i napawa dumą każdego cieszyniaka - drobna zielona cieszynianka wiosenna to wyjątkowa roślina, która upodobała sobie cieszyńską ziemię. Legenda głosi, że kwiat pochodzi ze Szwecji, a dotarł nad Olzę za sprawą pewnego szwedzkiego żołnierza.

□

Kiedy nieszczęśnik ciężko ranny podczas wojny trzydziestoletniej konał w pewnej chałupie pod Cieszynem, zakochała się w nim córka siedlaka. Gdy żołnierz zmarł, dziewczyna zdjęła z jego piersi woreczek pełen szwedzkiej ziemi i rozsyłała ją na mogile. Wiosną na grobie wyrosły nikomu dotąd nieznanne bladożółte kwiaty, które nazwano cieszyniankami.

Tak naprawdę szwedzki żołnierz miał niewiele wspólnego z nasionami, bo roślina nigdy nie rosła na jego ojczystej ziemi, ale jedno jest pewne – legenda, jaką przekazał Gustaw Morcinek, jest równie urokliwa jak sama cieszynianka. Niepozornej roślince bardzo daleko do pospolitości, bowiem występuje wyłącznie na kilku obszarach europejskich. Jak pisze Aleksander Dorda, naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska w Cieszynie: ***Cieszyniankę wiosenną na stanowiskach naturalnych można spotkać wyłącznie w Europie, w dwóch odległych i izolowanych od siebie regionach. Na południu cieszynianka rośnie na obszarze wschodniego krańca Alp, w Styrii i Karyntii w Austrii, na terenie Słowenii, Chorwacji i Bośni. Północny ośrodek występowania tej rośliny obejmuje Morawy, zachodni kraniec Karpat Zachodnich oraz wschodnią część Słowacji.*** Jej prawdziwe imię brzmi – *Hacquetia epipactis*, jednak w 1924 roku Kazimierz Simm, podówczas profesor cieszyńskiej Wyższej Szkoły Rolniczej, zaproponował, aby do oficjalnego słownika botanicznego została wprowadzona nazwa „cieszynianka wiosenna”, co też się stało.

Cieszynianka co roku niecierpliwie wyczekuje wiosny, wszak zakwita niemal jako pierwsza już początkiem marca. Wtedy na bezlistnej łądździe pojawiają się żółtozielone kwiatostany. Warto zaznaczyć, że kwiaty są maleńkie, żółte i wypełniają jedynie wnętrze baldachu. Zielone fragmenty – często mylone z płatkami – to fałszywy okwiat, czyli przekształcone liście rośliny. Cieszynianka szybko rozkwita, jednak równie szybko przekwita, bo już w maju zaczyna wydawać owoce, a w lecie zamienia się w kępy liści.

Cieszynianka wiosenna jest pod ścisłą ochroną gatunkową, dlatego na naturalnych stanowiskach jej występowania stworzono rezerваты przyrody. W Cieszynie są nimi Lasek Miejski nad Olzą, Lasek Miejski nad Puńcówką oraz rezerwat Kopce. Roślina ta została nawet umieszczona na czerwonej liście roślin i grzybów, co oznacza, że gatunkowi grozi wyginięcie! Tym bardziej warto się o nią szczególnie troszczyć, aby na zawsze pozostała małym wyjątkowym skarbem cieszyńskiej ziemi.